

Standardy ochrony małoletnich w Polskim Towarzystwie Schronisk Młodzieżowych

Mając na uwadze treść wytycznych Organizacji Narodów Zjednoczonych w zakresie praw człowieka¹ i dochowując wierności Konwencji Praw Dziecka², uznając istotną rolę, w szczególności prawa do ochrony godności i wolności dzieci od wszelkich form krzywdzenia z dniem 9 sierpnia 2024 r. wprowadzam do stosowania przez *Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych (PTSM)* w całej jego strukturze niniejszy dokument (tam gdzie do tej pory nie został wprowadzony) jako wzór zasad i procedur mający na celu zapewnienie bezpieczeństwa małoletnim członkom Towarzystwa oraz wszystkim małoletnim uczestnikom w działalności PTSM tj. wszelkiego rodzaju imprez (np. wycieczek, zlotów, warsztatów itp.) i wypoczynku organizowanych przez PTSM oraz korzystających z obiektów prowadzonych przez PTSM, a w przypadku podejrzenia, że dziecku, które uczestniczy w działalności PTSM dzieje się krzywda, zapobiegania takim zagrożeniom.

I. Cel i zakres

PTSM uznaje swoją rolę w prowadzeniu działalności społecznie odpowiedzialnej i promowaniu pożądanych postaw społecznych. PTSM prowadzi swoją działalność z najwyższym poszanowaniem praw człowieka, w szczególności praw dzieci jako osób szczególnie wrażliwych na krzywdzenie, a celem niniejszych standardów jest zapewnienie bezpieczeństwa oraz ochrony praw dzieci, które uczestniczą w działalności PTSM. Dokument ten określa zasady, procedury i praktyki, które muszą być stosowane w bieżącej działalności we wszystkich jednostkach PTSM.

II. Definicje

Na potrzeby niniejszego dokumentu zostało doprecyzowane znaczenie poniższych pojęć:

1. Dziecko (małoletni) to każda osoba poniżej 18 roku życia.
2. Personel to wszystkie osoby zatrudnione, współpracujące oraz wolontariusze pracujący na rzecz PTSM.
3. Rodzice (opiekunowie prawni) to osoby prawnie odpowiedzialne za dziecko.
4. Obca osoba dorosła to każdy człowiek powyżej 18 roku życia, który nie jest dla dziecka jego rodzicem lub opiekunem prawnym.
5. Krzywdenie dziecka oznacza popełnienie na jego szkodę przestępstwa.
6. Przestępstwo na szkodę dziecka – na szkodę dzieci mogą być popełnione wszystkie przestępstwa, jakie mogą być popełnione przeciwko osobom dorosłym, a dodatkowo przestępstwa, które mogą być popełnione wyłącznie przeciwko dzieciom (np. wykorzystywanie seksualne z art. 200 Kodeksu Karnego). Z uwagi na specyfikę obiektów turystycznych (np. schroniska młodzieżowe), w których łatwo można uzyskać możliwość odosobnienia, przestępstwami, do których najczęściej może dojść na ich terenie będą przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, w szczególności zgwałcenie (art. 197 Kodeksu Karnego), seksualne wykorzystanie niepełnoletniości i bezradności (art. 198 KK), seksualne wykorzysta-

¹ Europejska Konwencja Praw Człowieka weszła w życie 3 września 1953 r. (Dz. U. 1993.61.2841)

² Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z dnia 23 grudnia 1991 r.)

nie zależności lub krytycznego położenia (art. 199 KK), seksualne wykorzystanie osoby poniżej 15 roku życia (art. 200 KK), grooming (uwiedzenie małoletniego za pomocą środków porozumiewania się na odległość - art. 200a KK).

7. Pracownikiem zatrudnionym do pracy z dziećmi, którego należy sprawdzić w Rejestrze Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym, jest każda osoba przyjęta do wykonywania tego typu obowiązków, w tym osoba zatrudniona w oparciu o umowę cywilnoprawną, praktykant, stażysta i wolontariusz, niezależnie od obywatelstwa i wieku tej osoby.

III. Polityka Ochrony Małoletnich

PTSM zobowiązuje się do zapewnienia bezpiecznego i sprzyjającego rozwojowi środowiska dla wszystkich dzieci uczestniczących w jego działalności. Wszelkie działania związane z pracą z dziećmi muszą być zgodne z zasadami poszanowania ich godności, praw i integralności fizycznej oraz psychicznej. PTSM w szczególności podkreśla istotność prawnego i społecznego obowiązku zawiadamiania organów ścigania o każdym przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę dzieci i zobowiązuje się szkolić swój personel w tym zakresie.

IV. Zasady Ogólne

1. Wszystkie dzieci muszą być traktowane z szacunkiem i godnością, bez względu na ich wiek, płeć, pochodzenie etniczne, wyznanie czy jakiegokolwiek inne cechy.
2. PTSM zapewnia, że wszystkie działania i zajęcia organizowane dla dzieci są bezpieczne i nadzorowane przez odpowiednio przeszkolony personel.
3. Informacje dotyczące dzieci, w tym ich dane osobowe, muszą być traktowane jako poufne i chronione przed nieautoryzowanym dostępem.

V. Obowiązki Personelu

1. PTSM zobowiązuje się edukować personel na temat okoliczności wskazujących, że dziecko przebywające na terenie imprezy bądź w obiekcie (schronisku młodzieżowym) może być krzywdzone oraz szkolić w zakresie sposobów szybkiego i odpowiedniego reagowania na takie sytuacje. Wszystkie osoby pracujące z dziećmi muszą posiadać odpowiednie kwalifikacje oraz być regularnie szkolone w zakresie ochrony dzieci.
2. Jedną z form skutecznego zapobiegania krzywdzeniu dzieci jest identyfikacja dziecka przebywającego na terenie imprezy bądź w obiekcie (schronisku młodzieżowym) i jego relacji w stosunku do osoby dorosłej, z którą przebywa. Personel podejmuje więc wszelkie możliwe kroki zmierzające do przeprowadzenia identyfikacji dziecka i jego relacji z osobą dorosłą, z którą znajduje się na terenie imprezy bądź w obiekcie. Personel jest zobowiązany do zapobiegania, rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy, zaniedbania czy wykorzystywania dzieci.
3. Każdy przypadek naruszenia praw dziecka lub podejrzenia takiego naruszenia musi być niezwłocznie zgłoszony odpowiednim władzom oraz rodzicom/opiekunom prawnym dziecka.

VI. Procedury Ochrony Małoletnich

1. Proces rekrutacji personelu musi obejmować sprawdzenie przeszłości kandydatów, aby upewnić się, że są oni odpowiednimi osobami do pracy z dziećmi.
2. Działania personelu muszą być regularnie monitorowane i oceniane w celu zapewnienia przestrzegania standardów ochrony dzieci.
3. PTSM ustanawia jasne procedury postępowania w przypadku zgłoszenia podejrzenia naruszenia praw dziecka, które obejmują ochronę ofiar oraz raportowanie incydentów odpowiednim instytucjom.

VII. Edukacja i informacja

1. Dzieci oraz ich rodzice/opiekunowie prawni muszą być informowani o przysługujących im prawach oraz o dostępnych środkach ochrony i wsparcia.
2. PTSM dostarcza materiały edukacyjne i informacyjne dotyczące praw dzieci i zasad ochrony.

VIII. Współpraca z instytucjami zewnętrznymi

PTSM zobowiązuje się do współpracy z odpowiednimi instytucjami, takimi jak szkoły, placówki opiekuńcze, policja i inne organizacje pozarządowe, w celu zapewnienia kompleksowej ochrony dzieci.

IX. Przegląd i aktualizacja

Standardy ochrony małoletnich będą regularnie przeglądane i aktualizowane w celu dostosowania ich do zmieniających się przepisów prawnych oraz najlepszych praktyk w dziedzinie ochrony dzieci.

X. Procedura w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka

1. Zawsze, kiedy jest to możliwe, należy dokonywać identyfikacji dziecka i jego relacji z osobą dorosłą, z którą przebywa w trakcie organizowanej imprezy przez PTSM lub w schronisku młodzieżowym prowadzonym przez PTSM.
2. W sytuacjach nietypowych i/lub podejrzanych, wskazujących na możliwe ryzyko krzywdzenia dziecka, identyfikacja jest obowiązkowo przeprowadzana w przypadku imprezy przez osobę upoważnioną przez jej organizatora (np. Zarząd Koła PTSM, Zarząd Oddziału PTSM), a w przypadku schroniska młodzieżowego przez pracownika recepcji. Przykłady sytuacji mogących budzić podejrzenia znajdują się w Załączniku nr 1.
3. Ze względu na podejrzane możliwe sytuacje wymienione w punkcie 2 i bezpieczeństwo wszystkich użytkowników w przypadku schroniska młodzieżowego jego obsługa ma prawo żądania dostępu do pokoju w każdej sytuacji, która będzie tego wymagała.
4. Aby dokonać identyfikacji dziecka i jego relacji w stosunku do osoby, z którą przebywa w trakcie imprezy lub w schronisku młodzieżowym, należy:
 - a) Zapytać o tożsamość dziecka oraz o jego relację w stosunku do osoby, z którą przybyło na imprezę lub do obiektu. W tym celu można poprosić o dokument tożsamości dziecka lub inny dokument potwierdzający, że osoba dorosła ma prawo do sprawowania opieki nad dzieckiem. Wykaz przykładowych dokumentów został wskazany w przypisie poniżej³. W przypadku braku dokumentu tożsamości, można poprosić o podanie danych dziecka (imię, nazwisko, adres, numer PESEL).
 - b) W przypadku braku dokumentów wskazujących na pokrewieństwo dziecka i osoby dorosłej należy zapytać o tę relację osobę dorosłą oraz dziecko. Przykładowy schemat rozmowy z dorosłym i dzieckiem znajduje się w Załączniku nr 2.
 - c) Jeżeli osoba dorosła nie jest rodzicem lub opiekunem prawnym dziecka, należy zapytać, czy posiada dokument świadczący o zgodzie rodziców na wspólny wyjazd osoby dorosłej z dzieckiem (np. pisemne oświadczenie).
 - d) Jeżeli osoba dorosła nie posiada dokumentu zgody rodziców, należy poprosić o numer telefonu wyżej wymienionych, aby zadzwonić i potwierdzić przebywanie dziecka z obcą osobą dorosłą za wiedzą i zgodą rodziców/opiekunów prawnych.
5. W przypadku oporu ze strony osoby dorosłej co do okazania dokumentu dziecka i/lub wskazania relacji należy wyjaśnić, że procedura służy zapewnieniu bezpieczeństwa dzieciom uczestniczącym w imprezie lub korzystającym z obiektu schroniska młodzieżowego i została opracowana w porozumieniu z PTSM działającym w tym przedmiocie.
6. Po wyjaśnieniu sprawy w sposób pozytywny należy podziękować za poświęcony czas na upewnienie się, że dziecko jest pod dobrą opieką i jeszcze raz podkreślić, że procedura ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom.
7. W przypadku gdy rozmowa nie rozwieje wątpliwości dotyczących podejrzenia wobec dorosłego i jego intencji skrzywdzenia dziecka, należy dyskretnie powiadomić w przypadku imprezy - organizatora (np. członka Zarządu Koła PTSM, członka Zarządu Oddziału PTSM), a w przypadku schroniska młodzieżowego - przełożonego i pracowników ochrony (o ile są w tym czasie na terenie obiektu).
8. Od momentu kiedy pojawiły się pierwsze wątpliwości, zarówno dziecko, jak i osoba dorosła powinni być pod stałą obserwacją personelu i nie zostawać sami.

³ Gość przebywający na terenie imprezy bądź w obiekcie z dzieckiem może okazać dokument, który wykaże, że jest on osobą dorosłą mającą prawo do sprawowania opieki nad dzieckiem (np. dokument tożsamości dziecka wykazujący na pokrewieństwo, akt stanu cywilnego, orzeczenie sądu, zgoda notarialna rodzica na podróżowanie danej osoby z dzieckiem lub zgoda podpisana przez rodzica dziecka wraz ze wskazaniem danych dziecka, adresu jego zamieszkania, kontaktem telefonicznym do rodzica i numerem dokumentu tożsamości/numerem PESEL osoby, której rodzic powierzył opiekę nad dzieckiem).

9. Organizator bądź przełożony, który został powiadomiony o sytuacji, podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji lub w razie wątpliwości podejmuje rozmowę z podejrzaną osobą dorosłą w celu uzyskania dalszych wyjaśnień.

10. W przypadku, gdy rozmowa potwierdzi przekonanie o próbie lub popełnieniu przestępstwa na szkodę dziecka, organizator bądź przełożony zawiadamia o tym fakcie policję. Dalej stosuje się procedurę w przypadku okoliczności wskazujących na skrzywdzenie dziecka.

11. W przypadku, gdy świadkami nietypowych i/lub podejrzanych sytuacji w przypadku schroniska młodzieżowego są pracownicy innych działów np. osoby sprzątające, konserwator, ochrona i inni, powinni oni o tym niezwłocznie zawiadomić przełożonego, który zadecyduje o podjęciu odpowiednich działań.

12. W zależności od sytuacji i miejsca, organizator bądź przełożony weryfikuje, na ile podejrzenie krzywdzenia dziecka jest zasadne. W tym celu dobiera odpowiednie środki prowadzące do wyjaśnienia sytuacji lub podejmuje decyzję o przeprowadzeniu interwencji i zawiadamia policję.

XI. Procedura w przypadku okoliczności wskazujących na skrzywdzenie dziecka

1. Mając uzasadnione podejrzenie, że dziecko przebywające w trakcie organizowanej imprezy przez PTSM lub w schronisku młodzieżowym prowadzonym przez PTSM jest krzywdzone, należy niezwłocznie zawiadomić policję, dzwoniąc pod numer 112 i opisując okoliczności zdarzenia. W zależności od dynamiki sytuacji i okoliczności, telefon wykonuje osoba, która jest bezpośrednim świadkiem zdarzenia (organizator/pracownik/przełożony). Jeśli zawiadamiającym jest osoba upoważniona przez organizatora imprezy, jednocześnie o zdarzeniu informuje organizatora (np. członka Zarządu Koła PTSM, członka Zarządu Oddziału PTSM), a gdy jest to pracownik schroniska młodzieżowego - informuje swojego przełożonego.

2. Uzasadnione podejrzenie krzywdzenia dziecka występuje wtedy, gdy:

a) dziecko ujawniło organizatorowi imprezy lub pracownikowi obiektu fakt krzywdzenia,

b) organizator imprezy bądź pracownik obiektu zaobserwował krzywdzenie,

c) dziecko ma na sobie ślady krzywdzenia (np. zadrapania, zasinienia), a zapytane odpowiada niespójnie i/lub chaotycznie lub/i popada w zakłopotanie bądź występują inne okoliczności mogące wskazywać na krzywdzenie np. znalezienie materiałów pornograficznych z udziałem dzieci w pokoju osoby dorosłej.

3. W tej sytuacji należy uniemożliwić dziecku oraz osobie podejrzewanej o krzywdzenie dziecka oddalenie się z miejsca imprezy lub z obiektu.

4. W uzasadnionych przypadkach można dokonać obywatelskiego zatrzymania osoby podejrzewanej. W takiej sytuacji należy trzymać tę osobę pod nadzorem co najmniej dwóch osób ze strony organizatora lub co najmniej dwóch pracowników obiektu w miejscu odosobnionym z dala od widoku innych uczestników imprezy lub gości obiektu.

5. W każdym przypadku należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka. Dziecko powinno przebywać pod opieką osoby ze strony organizatora lub pracownika obiektu do czasu przyjazdu policji.

6. W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że doszło do popełnienia przestępstwa powiązanego z kontaktem dziecka z materiałem biologicznym sprawcy (sperma, ślina, naskórek), należy w miarę możliwości nie dopuścić, aby dziecko myło się oraz jadło/piło do czasu przyjazdu policji.

7. Po odbiorze dziecka przez policję należy zabezpieczyć materiał z monitoringu oraz inne istotne dowody (np. dokumenty) dotyczące zdarzenia i na wniosek służb przekazać ich kopię listem poleconym lub osobiście prokuratorowi lub policji.

8. Po interwencji należy opisać zdarzenie w karcie interwencji, której wzór stanowi załącznik Nr 3.

XII. Procedura zatrudniania osób do pracy z dziećmi

1. Wszystkie osoby pracujące z dziećmi muszą być dla nich bezpieczne, co oznacza m.in., że ich historia zatrudnienia powinna wskazywać, że nie skrzywdziły w przeszłości żadnego dziecka.

2. Każdą osobę zatrudnianą przez PTSM do prac związanych z edukacją, wypoczynkiem i opieką nad dziećmi należy obowiązkowo sprawdzić w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym⁴. Sprawdzenie osoby w Rejestrze odbywa się poprzez wydruk wyników wyszukiwania osoby w Rejestrze z dostępem ograniczonym, który następnie wkładany jest do akt osobowych osoby sprawdzanej. Zakres danych osobowych niezbędnych do sprawdzenia osoby w Rejestrze znajduje się w Załączniku nr 4.

⁴ Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 152 z późn. zm.).

3. Wszyscy pracownicy zatrudnieni do pracy z dziećmi, w tym osoby, które mogą mieć potencjalny kontakt z dziećmi, powinny złożyć oświadczenie o braku karalności i o nietoczeniu się postępowań o czyny przeciwko dzieciom – Załącznik nr 5.

XIII. Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy personelem a dzieckiem

1. Zasada transparentności: Wszystkie interakcje pomiędzy personelem a dziećmi powinny odbywać się w miejscach widocznych dla innych uczestników lub dorosłych. Prywatne rozmowy powinny odbywać się wyłącznie w obecności trzeciej osoby lub w otwartym, publicznym miejscu.
2. Zasada prywatności: Dzieci przebywające w schroniskach mają prawo do prywatności. Personel powinien wchodzić do pomieszczeń zajmowanych przez dzieci (np. sypialni) wyłącznie po uprzednim zapukaniu i uzyskaniu zgody, chyba że istnieje uzasadnione zagrożenie zdrowia lub bezpieczeństwa.
3. Zakaz przebywania sam na sam: Personel nie powinien pozostawać sam na sam z dzieckiem w zamkniętych pomieszczeniach. W sytuacji, gdy indywidualna rozmowa jest konieczna, powinna się ona odbywać w otwartej przestrzeni, w miejscach wspólnych lub przy drzwiach otwartych.
4. Ograniczenie kontaktu fizycznego: Należy unikać kontaktu fizycznego z dziećmi, chyba że jest to absolutnie konieczne (np. udzielenie pierwszej pomocy). Wszelki kontakt fizyczny powinien być ograniczony do minimum i zawsze mieć na celu dobro dziecka.
5. Zasada zgody: Wszelkie działania, które wymagają interakcji z dzieckiem (np. pomoc w zadaniach, organizacja gier), powinny odbywać się za wyraźną zgodą dziecka. Dzieci powinny mieć możliwość wyrażenia swoich preferencji i granic.
6. Zasada niedyskryminacji i równości: Wszystkie dzieci powinny być traktowane równo, bez względu na płeć, pochodzenie, status społeczny, religię czy orientację seksualną. Personel powinien zachować obiektywizm i unikać wszelkich form dyskryminacji.
7. Zachowanie profesjonalizmu: Personel powinien utrzymywać profesjonalny dystans w relacjach z dziećmi. Należy unikać nadmiernej zażyłości, spoufalania się, a także wszelkich działań mogących być odebranych jako niewłaściwe lub nieodpowiednie.
8. Kwestie higieniczne i opieka zdrowotna: Personel powinien przestrzegać zasad higieny i zapewniać odpowiednie warunki sanitarno-higieniczne dla dzieci. W sytuacjach wymagających interwencji zdrowotnej, personel powinien postępować zgodnie z procedurami, zapewniając jednocześnie prywatność dziecka.
9. Zasady dotyczące komunikacji: Komunikacja pomiędzy personelem a dziećmi powinna być jasna, uprzejma i szanująca granice. Personel nie powinien używać wulgarnych, obraźliwych czy poniżających słów.
10. Procedury zgłaszania nieprawidłowości: Dzieci i ich opiekunowie powinni być poinformowani o procedurach zgłaszania nieprawidłowości. Personel jest zobowiązany do natychmiastowego zgłaszania wszelkich nieodpowiednich zachowań lub sytuacji przełożonym.

XIV. Zasady bezpiecznego korzystania z mediów elektronicznych, w tym Internetu

1. Zasady ogólne

- 1.1. Ochrona danych osobowych: Uczestnicy imprez oraz goście schronisk powinni być informowani o zasadach ochrony danych osobowych, w tym zakazie udostępniania swoich danych (takich jak nazwisko, adres, numer telefonu) osobom trzecim, w szczególności za pośrednictwem Internetu.
 - 1.2. Bezpieczeństwo haseł: Użytkownicy komputerów i sieci w schroniskach powinni tworzyć silne hasła, które nie są łatwe do odgadnięcia. Hasła te powinny być regularnie zmieniane i nie udostępniane innym osobom.
 - 1.3. Nadzór nad korzystaniem: W schroniskach oraz podczas imprez organizowanych przez PTSM, małoletni korzystający z mediów elektronicznych powinni być nadzorowani przez osoby dorosłe. Ma to na celu zapobieganie dostępowi do nieodpowiednich treści oraz zapewnienie bezpiecznego korzystania z Internetu.
- #### **2. Zasady korzystania z Internetu**
- 2.1. Filtrowanie treści: W dostępnych dla ogółu komputerach w schroniskach powinny być zainstalowane odpowiednie programy filtrujące, które ograniczają dostęp do stron zawierających treści nieodpowiednie dla małoletnich (np. przemoc, pornografia).

2.2. Czas korzystania z Internetu: Zaleca się ograniczenie czasu korzystania z Internetu przez małoletnich do określonego limitu dziennego, np. 2 godzin dziennie, aby zapobiec nadmiernemu spędzaniu czasu online.

2.3. Świadomość zagrożeń: Uczestnicy powinni być edukowani w zakresie zagrożeń wynikających z korzystania z Internetu, takich jak cyberprzemoc, oszustwa internetowe, nieodpowiednie kontakty online. Organizowane powinny być warsztaty lub spotkania edukacyjne na ten temat.

2.4. Zakaz korzystania z sieci P2P: W schroniskach obowiązuje zakaz korzystania z sieci typu P2P (peer-to-peer) w celu pobierania lub udostępniania materiałów chronionych prawem autorskim lub treści nieodpowiednich.

3. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych

3.1. Bezpieczne korzystanie z urządzeń: Małoletni powinni być instruowani, jak bezpiecznie korzystać z urządzeń elektronicznych (np. smartfony, tablety, komputery) oraz jak chronić swoje dane przed nieuprawnionym dostępem.

3.2. Ograniczenia w korzystaniu z urządzeń: W godzinach nocnych (np. po godz. 22:00) małoletni powinni być zobowiązani do ograniczenia lub całkowitego zaprzestania korzystania z urządzeń elektronicznych, aby zapewnić odpowiednią ilość snu.

3.3. Korzystanie z urządzeń w miejscach publicznych: Korzystanie z urządzeń elektronicznych w miejscach wspólnych, takich jak świetlice w schroniskach, powinno odbywać się w sposób niezakłócający innym uczestnikom spokoju i porządku.

4. Zasady dotyczące mediów społecznościowych

4.1. Ochrona prywatności: Uczestnicy imprez i goście schronisk powinni być informowani o zasadach ochrony swojej prywatności w mediach społecznościowych, w tym o niedostępianiu publicznie swoich zdjęć, lokalizacji, czy informacji o miejscu pobytu.

4.2. Unikanie kontaktów z nieznanymi: Małoletni powinni być uczulani na ryzyko kontaktów z nieznanymi w mediach społecznościowych. Powinni unikać dodawania do znajomych osób, których nie znają osobiście.

4.3. Zakaz cyberprzemocy: Wszelkie przejawy cyberprzemocy, takie jak obraźliwe komentarze, groźby, czy publikowanie ośmieszających treści, są surowo zabronione i będą podlegały natychmiastowym sankcjom.

5. Zasady postępowania w przypadku naruszeń

5.1. Reagowanie na naruszenia: W przypadku naruszenia zasad, np. korzystania z Internetu do celów niezgodnych z regulaminem lub cyberprzemocy, opiekunowie powinni natychmiast reagować, informując rodziców/opiekunów prawnych oraz podejmując odpowiednie kroki dyscyplinarne.

5.2. Zgłaszanie incydentów: Uczestnicy oraz goście schronisk powinni być informowani o możliwości zgłaszania incydentów związanych z niebezpiecznym korzystaniem z mediów elektronicznych do opiekunów lub personelu schroniska.

XV. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci

1. Zasady ogólne

1.1. Podstawa prawna: Przetwarzanie danych osobowych oraz wizerunku dzieci odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności z RODO (Rozporządzeniem Ogólnym o Ochronie Danych Osobowych) oraz krajowymi przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych i praw dziecka.

1.2. Zasada minimalizacji: Dane osobowe dzieci oraz ich wizerunek mogą być przetwarzane wyłącznie w zakresie niezbędnym do realizacji celów statutowych PTSM, takich jak organizacja imprez, pobyt w schroniskach oraz dokumentacja działań.

1.3. Zasada bezpieczeństwa: PTSM zobowiązuje się do zapewnienia odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych mających na celu ochronę danych osobowych oraz wizerunku dzieci przed nieuprawnionym dostępem, utratą, uszkodzeniem czy nieautoryzowanym ujawnieniem.

2. Zgody na przetwarzanie danych osobowych i wizerunku

2.1. Zgoda rodzica/opiekuna: Przetwarzanie danych osobowych oraz wizerunku dzieci wymaga pisemnej zgody rodziców lub opiekunów prawnych. Zgoda ta musi być dobrowolna, świadoma, jednoznaczna i udzielona na określony cel (np. dokumentacja fotograficzna z imprezy, publikacja wizerunku na stronie internetowej).

2.2. Forma zgody: Zgoda powinna być udzielona na formularzu przygotowanym przez PTSM, zawierającym informacje o zakresie przetwarzania danych oraz celach, na jakie zostaną wykorzystane.

2.3. Cofnięcie zgody: Rodzice lub opiekunowie prawni mają prawo w każdym momencie cofnąć udzieloną zgodę na przetwarzanie danych osobowych oraz wizerunku dziecka. Cofnięcie zgody powinno być możliwe w sposób równie łatwy, jak jej udzielenie.

3. Zasady dotyczące ochrony wizerunku

3.1. Fotografie i nagrania wideo: Zdjęcia i filmy, na których znajdują się dzieci, mogą być wykonywane wyłącznie za zgodą rodziców lub opiekunów prawnych. Powinny one być wykorzystywane jedynie do celów określonych w udzielonej zgodzie, takich jak dokumentacja działań PTSM lub promowanie działalności organizacji.

3.2. Publikacja wizerunku: Publikacja wizerunku dzieci (np. na stronie internetowej, w mediach społecznościowych, materiałach promocyjnych) może odbywać się tylko na podstawie wyraźnej zgody rodziców/opiekunów, z dokładnym określeniem miejsca i formy publikacji.

3.3. Anonimizacja wizerunku: W przypadku braku zgody na publikację wizerunku, materiały mogą być odpowiednio anonimizowane (np. poprzez zamazanie twarzy dziecka), aby uniemożliwić identyfikację osoby.

4. Zasady dotyczące ochrony danych osobowych

4.1. Zakres przetwarzanych danych: Dane osobowe dzieci, które mogą być przetwarzane przez PTSM, obejmują jedynie te informacje, które są niezbędne do realizacji celów organizacji (np. imię, nazwisko, data urodzenia, dane kontaktowe rodziców, informacje medyczne niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa podczas imprezy).

4.2. Dostęp do danych: Dostęp do danych osobowych dzieci mają wyłącznie upoważnione osoby, które zostały przeszkolone w zakresie ochrony danych osobowych i zobowiązane do zachowania poufności.

4.3. Okres przechowywania danych: Dane osobowe dzieci powinny być przechowywane tylko przez okres niezbędny do realizacji celu, na który zostały zebrane, a po jego zakończeniu dane te powinny być bezpiecznie usunięte lub zanonimizowane.

4.4. Przekazywanie danych: Dane osobowe dzieci nie mogą być przekazywane podmiotom trzecim bez wyraźnej zgody rodziców/opiekunów prawnych, chyba że jest to wymagane przepisami prawa (np. w przypadku kontroli przez organy nadzoru).

5. Edukacja i świadomość

5.1. Szkolenia dla personelu: Osoby pracujące z dziećmi w PTSM powinny być regularnie szkolone w zakresie ochrony danych osobowych oraz wizerunku dzieci, a także świadome swoich obowiązków w tym zakresie.

5.2. Informowanie rodziców i dzieci: Rodzice/opiekunowie oraz dzieci powinni być informowani o zasadach ochrony danych osobowych oraz wizerunku, w tym o swoich prawach i obowiązkach.

5.3. Podnoszenie świadomości: W PTSM powinny być organizowane działania mające na celu podnoszenie świadomości dzieci na temat ochrony ich danych osobowych oraz wizerunku, takie jak warsztaty czy materiały edukacyjne.

6. Procedury w przypadku naruszenia ochrony danych

6.1. Zgłaszanie naruszeń: W przypadku podejrzenia naruszenia ochrony danych osobowych lub wizerunku dziecka, personel PTSM ma obowiązek niezwłocznie zgłosić incydent odpowiednim organom w organizacji oraz podjąć działania mające na celu minimalizację szkód.

6.2. Informowanie rodziców: W przypadku naruszenia ochrony danych osobowych dzieci, PTSM zobowiązuje się do niezwłocznego poinformowania rodziców/opiekunów prawnych o zaistniałej sytuacji oraz podjętych działaniach naprawczych.

6.3. Współpraca z organami nadzoru: W przypadku poważnych naruszeń, PTSM zobowiązuje się do współpracy z organami nadzoru, takimi jak Urząd Ochrony Danych Osobowych, w celu rozwiązania problemu i zapobiegania przyszłym naruszeniom.

Załączniki:

Nr 1 - Przykłady sytuacji mogących budzić podejrzenia lub wskazywać na krzywdzenie dziecka.

Nr 2 - Przykładowy schemat rozmowy z dorosłym i dzieckiem podczas identyfikacji.

Nr 3 - Karta interwencji.

Nr 4 - Zakres danych osobowych pracownika / współpracownika / stażysty / wolontariusza niezbędnych do sprawdzenia w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym

Nr 5 - Oświadczenie o braku karalności i o nietoczeniu się postępowań o czyny przeciwko dzieciom.

Przykłady sytuacji mogących budzić podejrzenia lub wskazywać na krzywdzenie dziecka

UWAGA! Wystąpienie niektórych wskaźników nie oznacza automatycznie, że dochodzi do wykorzystywania małoletniego. Ważne jest, żeby zachować czujność i zwracać uwagę na sytuacje, które mogą wzbudzić niepokój. Sytuacją niepokojącą będzie również taka, w której relacja osoby dorosłej i dziecka nie wydaje się swobodna i opiekuńcza.

1. Sytuacje związane z kontaktem fizycznym

- **Nieadekwatny dotyk:** Dotykanie małoletnich w sposób, który może być postrzegany jako niewłaściwy lub intymny (np. obejmowanie, głaskanie, klepanie po pośladkach).
- **Nieuzasadniona bliskość fizyczna:** Długotrwałe przebywanie z dzieckiem w sytuacjach, które mogą być postrzegane jako zbyt intymne (np. siedzenie bardzo blisko, przytulanie bez wyraźnego powodu).

2. Sytuacje związane z prywatnością i intymnością

- **Sam na sam w odosobnionym miejscu:** Przebywanie dorosłego z dzieckiem sam na sam w odosobnionym miejscu, takim jak pokój, biuro, samochód, bez świadków.
- **Nadmierne zainteresowanie higieną osobistą:** Pomaganie dziecku w czynnościach związanych z higieną osobistą (np. mycie, przebieranie się) bez uzasadnionej potrzeby i zgody rodziców.

3. Sytuacje związane z komunikacją

- **Niewłaściwa komunikacja elektroniczna:** Wysyłanie wiadomości o treści intymnej, osobistej lub seksualnej za pośrednictwem SMS, e-maila, mediów społecznościowych itp.
- **Tajemnicze spotkania i rozmowy:** Organizowanie spotkań z dziećmi bez wiedzy i zgody ich rodziców, prowadzenie tajemniczych rozmów, które nie są uzasadnione charakterem relacji dorosły-dziecko.

4. Sytuacje związane z upominkami i nagrodami

- **Nieadekwatne prezenty:** Obdarowywanie dziecka drogimi lub osobistymi prezentami bez wiedzy i zgody rodziców, co może być postrzegane jako próba zdobycia zaufania lub przychylności.
- **Nagrody za zachowanie:** Ofiarowanie dziecku nagród za zachowanie, które mogłoby sugerować niewłaściwe intencje lub wpływać na jego decyzje i postępowanie.

5. Zachowania mogące sugerować grooming

- **Nadmierne zaangażowanie w życie dziecka:** Przejawianie nadmiernego zainteresowania życiem osobistym dziecka, jego problemami, zmartwieniami, co może być postrzegane jako próba manipulacji lub zdobycia zaufania.
- **Izolowanie dziecka:** Próby odizolowania dziecka od rówieśników, rodziny, innych dorosłych, co może prowadzić do uzależnienia dziecka od jednej osoby.

6. Reakcje i zachowanie dziecka

- **Nagle zmiany w zachowaniu:** Dziecko nagle staje się zamknięte, bojaźliwe, unika kontaktu z określoną osobą, co może sugerować, że coś jest nie tak.
- **Lęk przed konkretnymi sytuacjami:** Dziecko wykazuje lęk lub niechęć przed określonymi sytuacjami, miejscami, aktywnościami, które wcześniej nie sprawiały mu problemu.

SCHRONISKO MŁODZIEŻOWE - RECEPCJA

Gość nie chce podać swoich danych osobowych ani danych dziecka.	Gość zabiera dziecko bezpośrednio do pokoju, sprawia wrażenie jakby nie chciał, żeby dziecko nawiązało kontakt z osobą pracującą w recepcji.
Gość oświadcza, że nie ma dokumentów swoich i/lub dziecka; nie chce udzielić wyjaśnień.	Gość, który melduje się z dzieckiem, zaprasza inne osoby, które nie są gośćmi obiektu (osoby takie mogą pojawiać się na krótki czas).
Gość płaci gotówką albo kartą prepaid. Płaci codziennie (nie wie, na ile się zatrzyma) albo prosi kogoś innego, żeby opłacił nocleg.	Gość wynajmuje pokój na godziny albo nie na cały dzień; lub wynajmuje pokój na bardzo długi okres.
Gość przywozi ze sobą gadżety czy przedmioty, które mogą być przekazywane dzieciom jako prezenty.	Gość, który przyjeżdża z dzieckiem, nie ma bagażu albo przyjeżdża z bardzo małym bagażem (podręczna torba/aktówka).
Gość pojawia się w obiekcie z dzieckiem, z którym wcześniej nie meldował się w recepcji.	Gość zachowuje się wobec dziecka w sposób nacechowany seksualnie, a relacja między osobą dorosłą a dzieckiem nie wydaje się naturalna i opiekuńcza.
Gość z dzieckiem wynajmuje pokój, w którym jest mniej łóżek niż meldowanych osób – np. łóżko małżeńskie.	Dziecko jest ubrane w sposób nieodpowiedni do pogody albo nieadekwatny względem osoby dorosłej, z którą przyjechało do obiektu.
Podczas rejestracji dziecko wydaje się niespokojne, zestresowane czy zmuszone do przebywania w obiekcie z osobą dorosłą.	Dzieci sprzedające drobne przedmioty albo żebrzące pod obiektem.
Dziecko przychodzi do obiektu późno w nocy lub w czasie, kiedy powinno być w szkole.	Dziecko nie wie, gdzie jest albo pytane o cel podróży podaje niespójne odpowiedzi.

SCHRONISKO MŁODZIEŻOWE – CZĘŚCI WSPÓLNE NP. ŚWIETLICA, JADALNIA, ITP.

Gość przychodzi do świetlicy z dzieckiem, z którym nie był zameldowany w obiekcie.	Osoby z zewnątrz, niezameldowane w obiekcie, zdają się szukać klientów i coś im oferować (możliwe, że będą chciały pośredniczyć w przekazaniu kontaktów do dzieci).
Gość dopytuje się o usługi seksualne dla dorosłych, w tym z młodymi osobami (np. zasłyszana rozmowa w korytarzu, świetlicy, kuchni lub w toalecie).	Nastolatki czekają przy stole albo w świetlicy na osobę dorosłą, która je odbiera i nie wydaje się ich rodzicem czy opiekunem (możliwe, że jest to klient, sutener albo handlarz ludźmi).
Dzieci, które wydają się być bez opieki, proszą o jedzenie, napoje czy pieniądze.	Wymiana gotówki pomiędzy osobą dorosłą a dzieckiem (wymiana może budzić podejrzenie przekazywania wynagrodzenia za usługi).
Dzieci wydają się niespokojne, zdenerwowane i unikają kontaktu wzrokowego.	Podczas pobytu osoba dorosła i dziecko nie wychodzą z pokoju i nie korzystają ze świetlicy.
Osoba dorosła zachowuje się w sposób nacechowany seksualnie wobec dziecka – nie jest to naturalna i opiekuńcza relacja.	Dorosły podaje dziecku alkohol.

SCHRONISKO MŁODZIEŻOWE – CZĘŚĆ NOCLEGOWA (POKOJE)

Wywieszka “Nie przeszkadzać” ciągle widoczna na drzwiach pokoju, w którym przebywają dzieci.	Brak zgody na sprzątanie pokoju przez cały pobyt gościa.
Dużo banknotów/gotówki zauważonych w pokoju (może świadczyć o nielegalnych płatnościach).	Dzieci pozostawione bez opieki przez długi czas w pokoju lub w ogóle nie wychodzą z pokoju (np. donoszone jest im jedzenie).
Zauważone w pokoju w dużej liczbie komputery, telefony komórkowe, czytniki do kart płatniczych.	Osoba dorosła i dzieci nieczęsto wychodzą z pokoju, prawie wcale nie wychodzą albo wychodzą tylko w godzinach, kiedy mało gości przemieszcza się po obiekcie.
W pokoju znajdują się ubrania dziecięce albo zabawki, mimo że dziecko nie zostało zameldowane w obiekcie.	Osoby dorosłe, które nie są gośćmi obiektu, przebywają w lobby, zdają się obserwować okolicę i kontaktują z gościem obiektu, który przyjechał z dzieckiem.
Zauważona duża ilość alkoholu albo narkotyki w pokoju, w którym osoba dorosła zameldowała się z dzieckiem.	W pokoju, w którym osoba dorosła zameldowała się tylko z dzieckiem/dziećmi, znajdują się prezerwatywy etc. zostawione w widocznym miejscu.

Przykładowy schemat rozmowy z dorosłym i dzieckiem podczas identyfikacji.

Podczas rozmowy z osobą dorosłą należy zachować spokój, być uprzejmym i cierpliwym. Na początku rozmowy warto poinformować osobę dorosłą, że na terenie imprezy/w schronisku młodzieżowym obowiązują procedury ochrony dzieci i w związku z tym organizator/pracownik może zadać dodatkowe pytania w celu weryfikacji danych dziecka lub relacji łączącej go z dorosłym. Mogą zaistnieć sytuacje, w których osoba dorosła będzie czuła się niekomfortowo, wyrazi swój sprzeciw albo niezadowolenie. NIE MUSI to oznaczać, że jest ona potencjalnym przestępcą.

Przykładowa rozmowa z dorosłym:

„Na terenie naszej imprezy/w naszym obiekcie obowiązują procedury ochrony dzieci, w związku z tym, w momencie przybycia/rejestracji prosimy o przedstawienie zaproszenia/dokumentów tożsamości wszystkich osób będących gośćmi. Czy dziecko ma przy sobie dokument tożsamości?” (legitymacja, paszport, inne).

Jeżeli dziecko nie posiada dokumentu lub po jego sprawdzeniu, nie ma pewności, że osoba dorosła jest prawnym opiekunem dziecka, możemy zadać poniższe pytania, które pomogą określić sytuację:

- Jak nazywa się dziecko, ile ma lat?
- Czy jest Pan/Pani prawnym opiekunem dziecka? lub Czy dziecko jest z Panem/ Panią spokrewnione? Czy ma Pan/Pani dokument uprawniający do sprawowania opieki nad dzieckiem?
- Czy ma Pan/Pani zaświadczenie od opiekunów dziecka, że przebywa ono pod Pana/Pani opieką?
- Czy ma Pan/Pani telefon do opiekunów dziecka, żebyśmy mogli to potwierdzić?
- W jakim celu podróżuje Pan/Pani z dzieckiem?

Przykładowa rozmowa z dzieckiem:

- Jak się nazywasz, ile masz lat? Gdzie mieszkasz?
- Kim jest osoba, z którą przyszedłeś/przebywasz/podróżujesz?
- Czy znacie się dobrze z tym Panem/Panią?
- Gdzie są twoi rodzice? Chcielibyśmy się z nimi skontaktować - czy masz do nich numer telefonu?

Jeżeli dorosły odpowiada za dziecko, informujemy, że chcemy porozmawiać z dzieckiem. Jeżeli dorosły utrudnia kontakt z dzieckiem, możemy podkreślić, że w sytuacji, kiedy niemożliwe jest ustalenie tożsamości dziecka, będziemy musieli zawiadomić policję.

Karta interwencji

1. Imię i nazwisko dziecka.
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia) – opis.
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia.
4. Działania podjęte wobec dziecka.
5. Ustalenia planu pomocy (jeśli dotyczy).
6. Spotkania z opiekunami dziecka: Opis (w tym data).
7. Interwencja prawna (właściwe zakreślić):
 - a) zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
 - b) wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny,
 - c) inny rodzaj interwencji. Jaki? (opis).
8. Dane dotyczące interwencji (nazwa i adres organu, do którego zgłoszono interwencję) oraz data interwencji.
9. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli organizator/przełożony uzyskał informacje o wynikach/działania organizacji/działania rodziców.

**Zakres danych osobowych pracownika / współpracownika / stażysty /
wolontariusza niezbędnych do sprawdzenia
w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym**

Imię i nazwisko:

Data urodzenia:

PESEL:

Nazwisko rodowe:

Imię ojca:

Imię matki:

Rejestr dostępny jest na stronie: <https://rps.ms.gov.pl/>

By móc uzyskać informacje z rejestru z dostępem ograniczonym, konieczne jest założenie profilu organizacji.

Oświadczenie o braku karalności i o nietoczeniu się postępowań o czyny przeciwko dzieciom

Ja, legitymująca/y się dowodem osobistym
nr oświadczam, że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko
wolności seksualnej i obyczajności i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie to
czy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Ponadto oświadczam, że zapoznałam/-em się z Procedurami Ochrony Dzieci obowiązującymi
w i zobowiązuje się do ich przestrzegania.

.....

miejsce i data

.....

podpis

Klauzula informacyjna

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO), informuję, że:

1. Administratorem danych osobowych podanych w niniejszym oświadczeniu jest Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych, z siedzibą w Warszawie przy ul. Mokotowskiej 14.
2. Dane osobowe zawarte w oświadczeniu będą przetwarzane wyłącznie w celu weryfikacji spełnienia wymogów dotyczących braku karalności i nietoczenia się postępowań o czyny przeciwko dzieciom, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
3. Przysługuje Pani/Panu prawo dostępu do swoich danych osobowych, ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania oraz prawo do wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania, a także prawo do przenoszenia danych.
4. Dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji celu, dla którego zostały zebrane, a następnie przez okres wymagany przepisami prawa.

.....

podpis